

УДК 331.101.262-043.86

DOI:10.5281/zenodo.11865962

В.В. Кривошей, проф. (ТАІ УХТ, Болонья, Італія)

О.Д. Тімченко, доц. (ДБТУ, Харків)

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

У швидкозмінному та високотехнологічному світі сьогодні людський капітал є найціннішим активом будь-якої організації чи країни. Людський капітал - це сукупність знань, навичок, здібностей, досвіду та мотивації працівників, які забезпечують їхню продуктивність. Інвестиції в розвиток людського капіталу є критично важливими для досягнення стійкого економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення добробуту населення.

Одним з ключових факторів розвитку людського капіталу є освіта. Якісна освіта забезпечує людям необхідні знання та навички для успішної кар'єри та особистісного розвитку. Уряди та приватні організації повинні інвестувати в розбудову ефективної системи освіти, починаючи від раннього дитинства і закінчуючи вищою освітою та безперервним професійним навчанням. Крім традиційної освіти, важливо заохочувати навчання протягом усього життя, щоб працівники могли адаптуватися до змін на ринку праці та опановувати нові компетенції. У 2020 році глобальний рівень грамотності дорослих досяг 86,3%. Однак великі відмінності існують між країнами та регіонами.

Кількість дітей, які не відвідують школу, скоротилася з 98 млн у 2000 році до 59 млн у 2023 році. За даними Світового банку, державні витрати на освіту у світі становлять близько 4,5% світового ВВП. Проте між країнами існують значні відмінності - від менше 2% ВВП в деяких країнах, що розвиваються, до більше 6% у розвинених країнах.

За оцінками ЮНЕСКО, у 2023 році чистий коефіцієнт охоплення початковою освітою у світі становив 89%, середньою освітою - 66%, а вищою освітою - 38%. Однак ці показники значно варіюються між регіонами та країнами [1].

Професійна підготовка та перекваліфікація також відіграють ключову роль у розвитку людського капіталу. Сучасні компанії потребують працівників з актуальними навичками та компетенціями, які відповідають потребам ринку. Інвестиції в навчання персоналу, стажування, менторство та обмін досвідом допоможуть підприємствам залишатися конкурентоспроможними та ефективно адаптуватися до

нових викликів. Інвестування в розвиток професійних навичок та постійне навчання є ключовим для підвищення продуктивності праці.

За даними ОЕСР в середньому 37% робочої сили щороку проходить курси підвищення кваліфікації або перепідготовки [2].

Крім освіти та професійної підготовки, важливо створювати сприятливе середовище для розвитку людського капіталу. Це включає забезпечення гідної оплати праці, безпечних умов праці, можливостей для кар'єрного зростання, а також підтримку здоров'я та добробуту працівників. Задоволені та мотивовані працівники, як правило, є більш продуктивними та креативними, що сприяє зростанню організацій та економіки в цілому. Глобальна середня очікувана тривалість життя зросла з 66,8 років у 2000 році до 72,8 років у 2022 році.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), у 2023 році середня очікувана тривалість життя у світі становила 73,4 роки. Проте цей показник коливається від 61 року в країнах із низьким рівнем доходу до 80 років у країнах із високим рівнем доходу [1].

На глобальному рівні гендерний розрив у трудових доходах становить близько 19%. Жінки та дівчата витрачають удвічі більше часу на неоплачувану роботу, ніж чоловіки. Лише 28,2% депутатів національних парламентів у світі – жінки (станом на 2020 рік). Незважаючи на прогрес, гендерна нерівність у доступі до освіти та можливостей працевлаштування все ще залишається проблемою в багатьох країнах. За даними ООН, глобальний індекс гендерної нерівності у 2022 році становив 0,436 (0 - повна рівність, 1 - повна нерівність).

Ці статистичні дані свідчать про зростаючу увагу до розвитку людського капіталу в різних країнах світу, проте існують значні відмінності між країнами з різним рівнем доходу. Загалом, інвестиції в освіту, професійну підготовку, охорону здоров'я та інновації вважаються ключовими факторами для забезпечення сталого економічного зростання та підвищення добробуту населення.

Отже, в епоху глобалізації та стрімкого технологічного розвитку інвестиції в людський капітал стають все більш важливими для забезпечення конкурентоспроможності країн та їхнього сталого розвитку.

Зростаюча роль людського капіталу в сучасному світі пояснюється кількома ключовими чинниками. По-перше, в епоху знань освічена, кваліфікована та креативна робоча сила стає найціннішим ресурсом для інноваційного розвитку економіки. По-друге, технологічні зміни вимагають постійного навчання та перенавчання працівників, щоб вони могли адаптуватися до нових вимог ринку праці.

По-третє, підвищення мобільності, глобальної конкуренції та відкритості економік зумовлює необхідність розвивати людський капітал для забезпечення конкурентних переваг на світовому ринку.

Незважаючи на досягнутий прогрес, величезні відмінності у розвитку людського капіталу між країнами та регіонами залишаються важливою проблемою, яку необхідно вирішувати за допомогою цілеспрямованих зусиль та інвестицій.

Розвиток людського капіталу є однією з ключових стратегій для забезпечення сталого економічного зростання та підвищення добробуту населення в сучасному світі.

Однак розвиток людського капіталу залишається серйозним викликом для багатьох країн. Нерівний доступ до якісної освіти, недостатнє фінансування систем охорони здоров'я та професійної підготовки, а також «відтік мізків» - тобто еміграція кваліфікованих кадрів - стримують повноцінне використання людського потенціалу.

Вирішення цих проблем вимагає комплексного підходу з боку урядів, роботодавців та громадянського суспільства. Це включає інвестиції в освітні та медичні системи, сприяння безперервному навчанню протягом усього життя, створення сприятливих умов для реалізації людського потенціалу та залучення таланту з-за кордону. Тільки таким чином можна забезпечити сталий розвиток людського капіталу та використати його переваги для процвітання націй і людства в цілому.

У підсумку, розвиток людського капіталу є ключовим пріоритетом для урядів, організацій та суспільства в цілому. Інвестиції в освіту, професійну підготовку, створення сприятливого середовища та підтримку працівників забезпечать стійке економічне зростання, підвищать конкурентоспроможність та добробут населення в сучасному швидкозмінному світі.

Інформаційні джерела

1. <https://www.etf.europa.eu>.
2. <https://www.oecd.org>.